

## A MÉLYFÚRÁSOK RÉTEGMINTÁINAK VIZSGÁLATA

Irta: dr. Majzon László

A minták vizsgálatát 1946-ban sem lehet a megelőző évek arányaihoz hasonlítani. A kincstár fúrási tevékenysége érthető okokból ellanyhult. Az állam ez évben csupán a Bükkszék 55. számú fúrását fejezte be, az itteni 56. számú fúrás szintén elkészült s a Komló 19. számú mélyfúrás ez évben érte el a talpmélységet. A pénzügyi kormányzat által megindított sókutatók során a Sóshartyán I. sz. kutatófúrás rétegmintaanyagát szintén átvizsgáltuk.

A kartársak különböző helyekről származó felvételi anyagai szintén a fúrás minta vizsgáló laboratórium »fútoszalagjára« kerültek sztratiográfiai kiértékelésük miatt. Ezeket a vizsgálatokat a laboratórium, úgymint a multban, a régi, meg nem különböztetett módon, leglelkiismeretesebben végezte el.

A laboratóriumhoz beosztottak száma gyarapodott, ugyanis az eddigi beosztott Reich Lajos adjunktus-geológus és Szabényi Lajos dr. megbízott geológus mellé még Hegedűs Gyulát is beosztották, kik a különböző munkák elvégzésében, szelvények szerkesztésében segédkeztek.

Az 1946. évben az alábbi táblázatban feltüntetett fúrásokból és felszíni lelőhelyekről származó rétegminta anyagot vizsgáltuk meg:

Sorszám	Fúrás vagy lelőhely	Mélység m	Minták száma	Fúrás ideje
I. Fúrások:				
1.	Bükkszék 55. ....	200.50 m	100	1945.VIII. 6.—1946. II. 21.
2.	» 56. ....	158.30 »	97	1946. IV. 16.—1946.VIII. 18.
3.	Sóshartyán I. ....	146.00 »	23	1946.VIII. 18.—1946. XI. 18.
4.	Komló 19. ....	776.00 »	38	1944.VIII. 25.—1946. VI. 5.
II. Felvételi anyag				
5.	Mezőmadaras (Reich L.)		11	
6.	Büdöshegy (Jugovics L.)		1	

Sor-szám	Fúrás vagy lelőhely	Mélység m	Minták száma	Fúrás ideje
7.	Fedémes, Parád, Mátraderecske (Majzon L.)		56	
8.	Csernely és Szilvásvárad (Majzon)		90	
9.	Kárpátukrajna (Szalai T.)		7	
10.	Gánt (Gedeon T.)		1	
11.	Bakonynána (Szörényi E.)		1	
12.	Kővágára (Reich L.)		1	
13.	Nekézseny (Majzon L.)		4	
14.	Fedémes környéke (Szentés F.)		30	
15.	Kárpátalja (Szentés F.)		14	
16.	Kisgyőr (Reich L.)		4	
17.	Sóshartyán (Bartkó L.)		3	

A táblázatból látszik, hogy ez évben a fúrás minta laboratórium 481 rétegminta anyagát vizsgálta át.

A fúrás minták vizsgálatán kívül a laboratóriumba került rétegminta anyagok analízisei a kartársak máshelyütt megjelenő dolgozataiban vannak megemlítve. Az alábbiakban pedig a melyfúrások vizsgálatát ismertetem.

### SÓSHARTYÁN I.

A fúrást 1946. VIII. 18-tól 1946. XI. 18-ig, a községtől D-i irányban, a régi aknától É-ra 45 m távolságban, 220 m t. sz. f. magasságban mélyítették. Rétegtani beosztása az alábbi:

- 0 00— 1.20 m Szürkéssárga, csillámos, erősen meszes, homokos agyag.
- 1.20— 5.60 » Szürke, csillámos, meszes, homokos agyag.
- 5.60— 5.90 » Szürke, meszes, kissé homokos agyag.
- 5.90— 7.90 » Sötétszürke, kövülettörmelékes agyag.
- 7.90— 9.40 » Világosszürke, kövülettörmelékes agyag.
- 9.40— 15.25 » Szürke, csillámos, meszes homokos agyag.
- 15.25— 16.75 » Barnásszürke, csillámos, meszes, homokos agyag.
- 16.75— 141.60 » Kékes- és zöldesszürke, csillámos, meszes, tömött agyag.
- 141.60—(146.00) « Szürke, csillámos, meszes, kissé homokos agyag

A fúrás 0.00—5.90 m közötti legfelső szakasza a kattiai korú rétegekből álló feltöltés vagy lehordás anyaga. E rész alatt *óholocén* vagy

*pleisztocén* korú, főleg a különböző *Planorbis* sp.-ek és igen sok *ostracoda* héjcskákkal jellemzett két réteg következik, 5.90—9.40 m határok között. A következő rétegben 10.60 m-ig még gyéren találhatóak a *Planorbis* és *Succinea* héjak s 15.25 m mélységig a kőzetminták hasonlóak a fúrás felső, 5.90 m-es szakaszához, mely így szintén átmosott lehet.

A *kattiai* háborítatlan üledékei 15.25 m mélységtől kezdődnek Ezek 16.75 m-től egyöntetűen szárazon igen tömött, nedvesen szétázó, úgynevezett slires kifejlődést mutatnak. E lerakódások faunája a következő fajokból tevődik össze :

- Textularia carinata* d'Or b.
- Listerella communis* (d'Or b.)
- Bulimina elongata* d'Or b.
- Virgulina schreibersiana* Cz j z.
- Bolivina punctata* d'Or b.
- Cassidulina subglobosa* Brady
- Nodosaria resupinata* G ü m b.
- Nodosaria exilis* Neug.
- Dentalina consobrina* d'Or b.
- Plectofrondicularia semicostata* (Neug.)
- Robulus* sp.
- Heterolepa dntemplei* (d'Or b.)
- Cibicides ungerianus* (d'Or b.)
- Cibicides lobatulus* (Walk.—Jak.)
- Rotalia beccarii* L.
- Gyroidina soldanii* d'Or b.
- Nonion umbilicatum* (Montagu).

A fauna, mint látjuk a mindenünnen ismert *kattiai* rétegekből előkerülő alakokból tevődik össze.

A legalsó réteg már lágy s élesen elválik a felette fekvőtől. Szerintem a *kattiai* legalsó, a rupéli felé átmenetet alkotó üledék, melyet igazolni látszik az innen előkerült *Flabellina budensis* Hantk. faj is. A rupéli ellen szól a szivacstűk és gemmulák előfordulása.

### BÜKKSZÉKI FÚRÁSOK.

A bükkszéki olajterület 55. és 56. számú fúrását s ezeknek részletesebb sztratigráfiai ismertetését, különös tekintettel a foraminiferákra a Földtani Intézet Évkönyvének XXXVII. kötetében ismertettem. E dolgozat az »Az újabb bükkszék mélyfúrások« II. részét alkotja az Évkönyv XXXIV. kötetében már megjelent résznek, mely az itteni mélyfúrásokat a 42. számúig ismerteti.